

„Nekřesej do kaše, křesej do troudu...“ 200 let od narození Karla Havlíčka (1821–1856)

I.

„O každém, který se vám v politických a veřejných záležitostech za rádce nabízí, hleďte se vždy napřed strany jeho domácího i privátního života přesvědčiti, je-li zachovalý muž. Kdo je ničema, ten také jistě nemíchá se do politiky z poctivých oumyslů.“

(Národní noviny č. 76, 30. 3. 1849, s. 301)

II.

Novou zkušeností, kterou přineslo jaro roku 1848, byly volby. Proběhlo jich hned několik: do frankfurtského parlamentu (ty však česká veřejnost až na ojedinělé výjimky odmítla), poté do českého zemského sněmu. I když byli poslanci zvoleni, s odvoláním na svatodušní pražské události bylo jednání zemského sněmu odsunuto až po jednání říšského ústavodárného sněmu a nakonec nebyl zemský sněm svolán vůbec. Konaly se i volby do moravského zemského sněmu: ten se sešel 31. května. Zásadní pak byly volby do říšského ústavodárného shromáždění, které císař vypsál 16. května. Říšský sněm zahájil svou činnost ve Vídni 22. července. A Havlíček byl zvolen hned v pěti volebních okrscích, zastupovat mohl jen jediný, vybral si Humpolec. Havlíček věřil i ve vypjatých revolučních převratech, jichž byl svědkem i interpretem, v rozum, v sílu vzdělání, volal po rovnoprávnosti národů, to mu byla hodnota nejvyšší, cenil si těch, „kteří ctí zásadu, že všechna moc pochází od národa“. Prostředkem k tomu měla být osobní – občanská – bezúhonnost a zodpovědnost. O tom tedy psal i o rok později, když po vydání oktrojované ústavy a rozeznání kroměřížského sněmu reflektoval politické zkušenosti minulého období.

III.

Otto Urban, *Kroměřížský sněm 1848–1849*, Praha 1998; Milan Hlavačka, *Počátky liberální parlamentní politické kultury v českých zemích*. Moderní dějiny, 2006, roč. 14, s. 207–214; Karel Kazbunda, *Karel Havlíček Borovský 1*, Praha 2013.

